



05.09.2016

Ryj/2

## § 758

### Kuntien energiatehokkuussopimukseen liittyminen sopimuskaudelle 2017-2025

HEL 2016-009398 T 14 03 04

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä työ- ja elinkeinoministeriön, energia-  
viraston ja Suomen Kuntaliitto ry:n kanssa solmittavan energiatehok-  
kuussopimuksen vuosille 2017 – 2025.

Samalla kaupunginhallitus päätti kehottaa

- energiansäästöneuvottelukuntaa koordinoimaan, ohjaamaan ja seuraamaan sopimuksen velvoitteiden täyttämistä
- HKR-Rakennuttajaa toimimaan sopimukseen liittyvän käytännön työn toteuttajana
- energiansäästöneuvottelukuntaa osaltaan sekä energiansäästötoimenpiteitä toteuttavia kaupungin virastoja ja laitoksia sekä tytäryhteisöjä huolehtimaan siitä, että toteutettaessa energiansäästötoimenpiteitä otetaan huomioon kokonaistaloudellisuus ja toimenpiteiden kannattavuus.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja  
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035  
kristiina.matikainen(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Energiatehokkuussopimus 2008 - 2016
- 2 Aiesopimus energiatehokkuussopimuksen jatkamisesta 2013
- 3 Energiansäästöneuvottelukunnan saate 24.8.2016
- 4 Kunta-alan energiatehokkuussopimus
- 5 Kunta-alan-liittymisdokumentti-liittyminen Helsinki
- 6 Tytäryhteisöt

#### Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.



05.09.2016

Ryj/2

## Esittelijän perustelut

### Yleistä

EU:n energiatehokkuusdirektiivi (EED) tuli voimaan 4.12.2012, ja sen edellyttämä kansallinen täytäntöönpano tuli olla tehtynä 5.6.2014 mennessä. Energiatehokkuusdirektiivi sisältää mm. kansallista energiatehokkuustavoitetta, rakennusten ja julkisten hankintojen energiatehokkuutta, energiakatselmuksia sekä energiantuotantoa ja –jakelua koskevia velvoitteita.

Suomessa käytössä oleva keino saavuttaa EU:n energiatehokkuusdirektiivin mukaiset energiankäytön tehostamistavoitteet on energiatehokkuussopimukset kunta-alalla ja monilla elinkeinoelämän sektoreilla.

### Taustaa

Helsingin kaupunki on ensimmäisen kerran vuonna 1993 tehnyt valtion kanssa sopimuksen yhteistyöstä energiansäästön alalla. Viimeisin sopimus on kaupunginhallituksen 19.11.2007 hyväksymä kauppa- ja teollisuusministeriön ja Helsingin kaupungin energiatehokkuussopimus (2008 – 2016).

Kaupunginhallitus hyväksyi 21.10.2013 § 1100 Aiesopimuksen energiatehokkuussopimuksen jatkamisesta vuosina 2017 – 2020 ja kumulatiivisen energiansäästön tavoitteesta 2014 – 2020. Aiesopimuksen pääsisältönä ovat neuvottelut 1.1.2017 käynnistyvästä uudesta sopimusjärjestelmästä. Aiesopimuksessa vuotuinen energiansäästön taso 1 % on sama kuin vuonna 2007 hyväksytyssä sopimuksessa, mutta säästötaavoitteen kokonaismäärässä kunakin vuonna saavutettu säästö laskeaan hyväksi myös tulevana sopimusvuosina.

Vuonna 2007 ja vuonna 2013 hyväksytyt sopimukset ovat liitteinä 1 ja 2.

Nykyisen sopimuskauden tavoite on yhdeksän prosentin energiansäästö (129 GWh) sopimuskauden 2008 – 2016 aikana. Vuoden 2015 loppuun mennessä on saavutettu 114 GWh.

Nykyisen sopimuksen piirissä oleva energiankulutus on 1 564 GWh (kaukolämpö 970 GWh, kaukojäähdytys 3 GWh, sähkö 571 GWh, polttoaineet 20 GWh). Lämmitettyjä rakennuksia sopimuksen piirissä on 3561 kpl, yli 8 milj. m<sup>2</sup>.

### Uusi sopimusrakenne

Toimivaksi koettua energiatehokkuussopimustoimintaa on Suomessa tarkoitus jatkaa, ja uuteen sopimuskauteen 2017 – 2025 on sitoutumas-



05.09.2016

Ryj/2

sa lukuisia toimialoja. Sopimukset työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön, Energiaviraston sekä toimialaliittojen kesken on tarkoitus allekirjoittaa 14.10.2016. Kunta-alaa uudessa sopimuksessa edustaa Suomen Kuntaliitto ry. Yritykset ja kunnat voivat liittyä sopimukseen jo allekirjoitustilaisuuden yhteydessä.

Helsingin kaupunki, viisi muuta suurta kaupunkia ja HSY ovat neuvotelleet yhdessä Energiaviraston, Motivan ja Kuntaliiton kanssa raamin ja sisällön tulevalle sopimuskaudelle 2017 – 2025 vuonna 2013 tehdyn ai-esopimuksen mukaisesti.

Uudella sopimuskaudella sopimusrakenne on erilainen kuin aikaisemmillä kausilla. Tähän asti kukin kunta on tehnyt sopimuksen yksilöidysti erikseen valtion kanssa. Uudella sopimuskaudella energiatehokkuussopimuksen osapuolina ovat työ- ja elinkeinoministeriö, Energiavirasto ja Suomen Kuntaliitto ry. Kaupungit liittyvät sopimukseen liittyjäkohtaisella energiatehokkuussopimuksella, johon osana kuuluvat kunta-alan energiatehokkuussopimus sekä liittymistiedot ohjeellisine energiansäästöavoitteineen. Liittymisdokumentit on toimitettava tarkastettavaksi Energiavirastolle 16.9.2016 mennessä.

Tarkoitus on, että Helsingin kaupungin energiatehokkuussopimus allekirjoitetaan allekirjoitustilaisuudessa 14.10.2016.

#### Uuden sopimuskauden energiansäästötavoitteet

Kunta-alan energiansäästösopimuksen uuden kauden kokonaistavoite 7,5 % on pienempi kuin edellisenä kauden tavoite (9 %), koska toteutettujen energiansäästötoimien myötä uusien taloudellisesti kannattavien säästöjen löytyminen on vaikeampaa kuin aikaisemmin.

Uusi sopimuskausi ja kauden energiansäästötavoitteet jakautuvat kahteen osaan. Uuden sopimuskauden energiansäästötavoite on 4 % vuosille 2017 – 2020 ja 3,5 % vuosille 2021 – 2025. Vertailuvuotena käytetään vuoden 2015 kulutuksia.

#### Helsingin energiatehokkuussopimuksen sisällöstä

Energiansäästöneuvottelukunta esittää, että kaupunginhallitus päättäisi hyväksyä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa solmittavan energiatehokkuussopimuksen vuosille 2017 - 2025.

Lisäksi energiansäästöneuvottelukunta esittää, että kaupunginhallitus päättäisi kehottaa

- energiansäästöneuvottelukuntaa koordinoimaan, ohjaamaan ja seuraamaan sopimuksen velvoitteiden täyttämistä



05.09.2016

Ryj/2

- rakennusviraston HKR-Rakennuttajaa toimimaan sopimukseen liittyvän käytännön työn toteuttajana ja tekemään tarvittavat talousarvioesitykset.

Energiansäästöneuvottelukunnan esitys 24.8.2016 on liitteenä 3, kunta-alan sopimus liitteenä 4 ja Helsingin liittymisasiakirja liitteenä 5.

#### Helsingin energiansäästötavoitteista

Helsingin kaupungin koko sopimuskauden energiansäästötavoite on vähintään 7,5 % kaupungin energiankäytöstä vuonna 2015 eli vähintään 117,1 GWh. Tämä tavoite jakautuu asuinrakennusten omaan sopimukseen ja kuntien energiatehokkuussopimukseen. Sopimuskaudelle 2008 - 2016 kaupungin omistama asuinrakennuskanta oli osana kuntien energiatehokkuussopimusta ja energiansäästötavoitetta, koska asuinrakennusten oma energiatehokkuussopimus laadittiin myöhemmin ja sopimuskausi alkoi vuonna 2010. Uudella sopimuskaudella sopimukset ja tavoitteet ovat erilliset.

Sopimuskauden alkuvuosina 2017 - 2020 tavoite on vuosittain 1 % ja loppuvuosina 2021 - 2025 0,7 %. Näin ollen koko kaupungin yhteinen välitavoite vuodelle 2020 on 62,4 GWh.

Koska kaupungin omistamien asuinrakennusten energiankulutus ja säästötavoite ovat omassa sopimuksessaan, kokonaistavoite kuntien energiatehokkuussopimuksessa on Helsingin osalta vähintään 61,4 GWh ja välitavoite vuodelle 2020 vähintään 32,7 GWh. Energiansäästötavoite ei ole sitova.

Sopimukseen liitettävän energiankäytön määrittelyä on uudessa Kunta-alan sopimuksessa täsmennetty, joten sopimuksen laajuus on kunnissa samanlainen. Sopimukseen liitettävä energiankäyttö koskee seuraavaa energiankäyttöä:

- Palvelurakennusten energiankäyttö
- Katu- ja ulkovalaistuksen energiankäyttö (ml. liikennevalot)
- Joukkoliikenteen energiankäyttö (raitiovaunu- ja metrolinjojen sähkökäyttö)
- Omien kuljetusten ja työkoneiden energiankäyttö (kaupungin henkilöstön käytössä olevat autot ja työkoneet)
- Kuntapalveluja tuottavien yhtiöiden ja liikelaitosten energiankäyttö, esim. Helsingin satama, liikennelaitos –liikelaitos, Palmia, palvelurakennuksien kiinteistöyhtiöt, kulttuuri- ja sote-sektorin rakennuksia omistavat säätiöt.



Uuden sopimuksen energiankulutustietoihin kuuluvat uudessa sopimuksessa sellaisten em. kohteiden kulutukset, jotka ovat olleet jo aikaisemman sopimuksen (2008 – 2016) piirissä. Uuteen sopimukseen ei ole kuitenkaan otettu Urheiluhallit Oy:n, Työmaahuolto Oy:n, Suomenlinnan Liikenne Oy:n sekä pysäköintilaitosten ja jätteen keräisyhtiöiden kulutusta.

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa on kohta, jonka mukaan liittyjä sitoutuu myötävaikuttamaan siihen, että suoraan tai osittain omistettut yhtiöt ja liikelaitokset liittyvät joko kaupungin energiatehokkuussopimukseen tai oman alansa energiatehokkuussopimukseen (esim. elinkeinoelämän tai kiinteistöalan energiatehokkuussopimus).

Energiansäästöneuvottelukunta esittää, että energiankäytöltään merkittäviä kuntapalveluja tuottavia tytäryhteisöjä kehoitettaisiin liittymään joko kaupungin energiatehokkuussopimukseen tai oman alansa energiatehokkuussopimukseen. Nämä tytäryhteisöt on listattu esityslistan liitteenä 6 olevassa muistiossa.

Kaupungin omistamien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen ja Helen Oy:n energiankäyttö tullaan erikseen liittämään omien alojensa energiatehokkuussopimuksiin.

#### Velvoitteet

Energiatehokkuussopimukseen liittyneet kaupungit ja kunnat sitoutuvat tavoittelemaan energiansäästöä kannattavimmiksi ja parhaimmiksi arvioimillaan keinoilla. Energiakatselmuksia suositellaan edelleen tehtäväksi, mutta niiden määrälle ei ole asetettu tavoitteita kuten aikaisemmassa sopimuksessa, joten tarveharkintainen katselmuskohteiden valinta on mahdollista. Kulutusseurannan osalta uudessa sopimuksessa ei ole asetettu tavoitteita seurannan laajuudelle kuten aikaisemmassa sopimuksessa, vaan on painotettu kulutustietojen hyödyntämistä.

Uuteen sopimukseen sisältyy lisäksi, kuten nykyiseenkin sopimukseen, julkisia hankintoja, energiatehokkuuden huomioimista suunnittelun ohjauksessa sekä koulutus- ja tiedotustoimintaa koskevat toimenpiteet.

Sopimus velvoittaa kaupunkia raportoimaan vuosittain huhtikuun loppuun mennessä edellisen vuoden toteutuneen energiankulutuksen sekä toteutetut energiatehokkuustoimenpiteet vaikutuksineen.

Kaupunki sitoutuu energiatehokkuussopimuksessa laatimaan tai päivittämään energiansäästösuunnitelmansa (toimintasuunnitelma) vuoden kuluessa sopimukseen liittymisestä.

#### Kustannukset ja taloudelliset kannustimet

**Postiosoite**

PL 10  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
kaupunginkanslia@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



Energiatehokkuussopimukseen liittyminen on maksutonta. Kustannuksia syntyy energiatehokkuustoimenpiteiden ja -investointien toteuttamisesta, energiakatselmusten teettämisestä sekä vuosittaisesta raportoinnista. Erilaisia rahoitus- ja leasingratkaisuja on mahdollista käyttää investointien toteutuksessa aikaisempaa sopimusta paremmin. Muutkin mallit kuin aikaisemmassa sopimuksessa yksinomaisena mainittu Esco-palvelu (Energy Service Company ) ovat mahdollisia.

Työ- ja elinkeinoministeriö sitoutuu tukemaan liittyjien uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoa ja tapauskohtaisen harkinnan perusteella muita energiatehokkuusinvestointeja sekä muiden kuin suurten yritysten energiakatselmuksia. Nykyisellä sopimuskaudella tuet kunta-alalla ovat olleet 50 % energiakatselmuskustannuksista sekä 10 - 40 % investointikustannuksista. Tukiprosentit vahvistetaan vuosittain valtion talousarvion yhteydessä.

#### Esittelijän kannanotot

Esittelijä toteaa, että energiatehokkuussopimus on ollut Helsingin kaupungin kannalta erittäin toimiva ja hyvä ratkaisu. Kaupunki on saavuttanut hyviä tuloksia energiansäästötoiminnassaan koko sopimustoiminnan ajan.

Helsingin kaupungin vuonna 2015 raportoitujen energiatehokkuussopimuksen mukaisten toimenpiteiden aikaansaama energiakustannussäästö on vuositasolla noin 1,4 milj. euroa. Rakennusviraston HKR-Rakennuttaja, joka toimii energiatehokkuussopimukseen liittyvän työn käytännön toteuttajana, on saanut erilaisia energiatehokkuuteen ja ilmastomuutosten hillitsemiseen liittyvien hankkeiden tukia valtiolta ja EU-ohjelmista vuositasolla 0 – 0,16 milj. euroa.

Nykyisellä sopimuskaudella 2008 – 2016 rakennusviraston HKR-Rakennuttajan käyttöön varattu kestävän kehityksen käyttötalousmääräraha on ollut keskimäärin 1,1 milj. euroa, ja sillä on toteutettu mm. energiakatselmuksia, kulutusseurantaa sekä muita toimenpiteitä. Tilakeskus toteuttaa investointimäärärahoillaan mm. kaupungin palvelurakennusten energiansäästöinvestointeja ja uusiutuvan energia investointeja. Lisäksi lähes kaikki hallintokunnat toteuttavat määrärahojensa puitteissa erilaisia energiatehokkuuden edistämiseen tähtäviä toimia osana normaalia toimintaansa.

Esittelijä toteaa, että vapaaehtoisuuteen perustuvaa sopimusmenettelyä on syytä jatkaa. Helsingin kannalta uuden sopimuksen parannuksina on mm. liian yksityiskohtaisista energiakatselmus- ja kulutusseurantatavoitteista ja muista yksityiskohtaisista menettelytavoista luopuminen. Energiakatselmustoimintaa ja kulutusseurantaa tehdään Helsingin kaupungilla jo nyt varsin kattavasti. Riittävän väljä sopimus mahdollis-



05.09.2016

Ryj/2

taa kaupungin kannalta parhaiden ja taloudellisesti järkevien keinojen käyttämisen.

Uusi sopimus ei tässä vaiheessa koske kaupungin tytäryhteisöjä. Osa tytäryhteisöistä on sellaisia, joiden mukanaolo energiatehokkuussopimustoiminnassa olisi kuitenkin suotavaa. Näiden tytäryhteisöjen osalta tullaan valmistelemaan konsernijaostolle esitys siitä, että näitä yhteisöjä kehoitettaisiin liittymään joko kaupungin energiatehokkuussopimukseen tai oman alansa energiatehokkuussopimukseen.

Uusi energiatehokkuussopimus on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian oikeuspalvelujen kanssa.

**Esittelijä**

apulaiskaupunginjohtaja  
Pekka Sauri

**Lisätiedot**

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035  
kristiina.matikainen(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Energiatehokkuussopimus 2008 - 2016
- 2 Aiesopimus energiatehokkuussopimuksen jatkamisesta 2013
- 3 Energiansäästöneuvottelukunnan saate 24.8.2016
- 4 Kunta-alan energiatehokkuussopimus
- 5 Kunta-alan-liittymisdokumentti-liittyminen Helsinki
- 6 Tytäryhteisöt

**Muutoksenhaku**

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

**Tiedoksi**

HKR